

DATUM 20-3-2020
AAN Commissie RGW/ Provinciale Staten
VAN Gedeputeerde Hanke Bruins Slot
ONDERWERP Vragen over Ontwerp Natuurbeheerplan 2021 cie. RGW 18/03

Een aantal fracties heeft t.b.v. de commissie RGW van 18 maart jl. vragen gesteld over het Ontwerp Natuurbeheerplan 2021 (2020RGW56). Hieronder vindt u onze beantwoording:

GroenLinks

Vraag 1: In de statenbrief ontwerp Natuurbeheerplan 2021 staat: “De begrenzing van natuurterreinen is in overleg met de terreinbeheerders en agrarische collectieven waar nodig herzien en afgestemd op de situatie in het veld. Het betreft nieuwverworven natuur of kleinere grenscorrecties.” Op kaart 11 zien we deze wijzigingen. Zouden wij een totaaloverzicht van deze wijzigingen kunnen krijgen, inclusief een toelichting per wijziging?

Antwoord1:

<https://webkaart.provincie-utrecht.nl/viewer/app/Webkaart?bookmark=9b738b96993e4fd5a0851aac9f723ae0>

Het gaat hier om honderden merendeels zeer kleine wijzigingen. Met de vele kleine wijzigingen is de beheertypenkaart accurater geworden. Waar voorheen veel grenzen zijn getekend met behulp van de topografische ondergrond (top10NL) is nu waar dat mogelijk en passend is getekend op de kadastrale grens. Dat GIS-bestand is veel nauwkeuriger en dekt vaak beter de situatie in het veld. Het doel is om het subsidieproces zo correct en vlot mogelijk te laten verlopen. Daarnaast is er een relatie met het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Op verzoek van de Staten zijn de randen daarvan exacter ingetekend (niet meer dwars door de tuin). Daarmee zijn ook de natuurbeheertypen gecorrigeerd. In deze gevallen gaat het dus niet om fysieke wijzigingen in het veld waarop de kaart is aangepast.

Grotere wijzigingen op de wijzigingenkaart:

In deze toelichting verwijzen wij naar kaart 11 Wijzigingen. De groene vlakken zijn nieuwe natuurterreinen. Ook recent voor natuur aangekochte gronden zijn groen, omdat direct na aankoop de percelen een voorlopig natuurbeheertype krijgen (basisnatuurgrasland). In de Vijfherenlanden hadden een aantal natuurpercelen van Staatsbosbeheer nog geen beheertype. De Linge heeft het beheertype Rivier gekregen, zoals ook de Gelderse helft heeft.

De oranje vlakken zijn percelen waar het beheertype is gewijzigd, in ieder geval op kaart, deels ook daadwerkelijk.

Van groot naar klein:

Wij hebben de landelijke opsplitsing van het beheertype moeras in twee types doorgevoerd, waardoor alle moeras oranje kleurt.

Na inrichting van nieuw natuur hebben wij de nieuwe types waarvoor de inrichting is uitgevoerd op kaart gezet: bijvoorbeeld na uitvoering van PAS-maatregelen (Oostelijke Binnenpolder van Tienhoven), na inrichting van nieuwverworven percelen of na omvorming van bos naar heide.

Vorig jaar hebben we in een aantal gebieden (bv. Molenpolder) hetzelfde gedaan in de verwachting dat de uitvoering binnen een jaar gereed zou zijn. Waar dat niet gelukt is hebben we de percelen weer terug gezet op basisnatuurgrasland. Voortaan wijzigen we het beheertype pas na uitvoering. Ook de beheerders hebben wijzigingen aangeleverd, bijvoorbeeld als zij productiebos voortaan als natuurbos beheren.

De rode vlakken zijn percelen waar het beheertype verwijderd is omdat er geen sprake is van een natuurterrein. In de meeste gevallen gaat het om al lang bestaande situaties, soms om nieuwe woonwijken (bv. Soesterberg).

Op de Heuvelrug is nauwkeurig gekeken naar de grenzen tussen bebouwing/tuin en bos, waarbij gebruik is gemaakt van luchtfoto's, kadastrale grenzen en bestemmingsplan. Een eventueel aanwezig natuurbeheertype op tuinen, erven, gebouwen, wegen, wegbermen, industrieterreinen etc. is geschrapt. In de Vinkeveense plassen is van legakkers, die grotendeels uit vakantiewoningen en ligweides bestaan, het beheertype geschrapt. In het westen is van enkele veenriviertjes het beheertype Zoete plas geschrapt om één lijn te trekken met naburige provincies.

Mochten er specifieke vragen zijn over bepaalde terreinen dan kan er een afspraak gemaakt worden met de projectleider Natuurbeheerplan C. Klemann 030-2583142. Aan de hand van de digitale kaarten kan e.e.a. dan toegelicht worden.

Vraag 2: Pagina 16: "Vanuit het actieplan Duurzame Landbouw met Natuur onderzoekt de provincie samen met haar partners of de Groene Contour in het agrarisch gebied op alternatieve manieren gerealiseerd kan worden met behoud van beoogde natuurdoelen om daarmee invulling te geven aan het coalitieakkoord 2019 - 2023. Duurzame borging, ecologisch draagvlak en een haalbare financiële constructie zijn de belangrijkste onderzoeksvragen."
Vraag: wordt er, naast natuurinclusieve landbouw, ook breder gekeken naar andere mogelijkheden om de financiële haalbaarheid van het realiseren van de groene contour in agrarisch gebied te garanderen?

Antwoord 2: Vanuit het actieplan Duurzame Landbouw met Natuur DLMN, pilot groene contour wordt onderzocht of er financieel haalbare, duurzaam geborgde en ecologisch interessante ontwikkelingsscenario's zijn voor de realisatie van groene contour door agrarische bedrijven. Komende tijd wordt ook breder gekeken naar andere mogelijkheden om de financiële haalbaarheid van het realiseren van de groene contour in het agrarisch gebied te garanderen.

Vraag 3: Pagina 28: Er wordt verwezen naar de landelijke intensiveringsslag in het weidevogelbeheer. Ook de Provincie Utrecht heeft in het coalitieakkoord aangegeven de bescherming van weide- en akkervogels en insecten te intensiveren. Zien wij deze ambitie ook al terug in het Natuurbeheerplan? Het lijkt ons dat deze ambitie boven op de landelijke intensiveringsslag komt?

Antwoord 3: Het Natuurbeheerplan stelt de kaders voor openstelling van het subsidiestelsel voor natuur- en landschapsbeheer voor subsidieaanvragen natuur- en landschapsbeheer, functieverandering bij omvorming van agrarische gronden naar natuur en kwaliteitsverbetering van bestaande natuurgebieden. Alleen ambities die bestuurlijk zijn vastgesteld worden overgenomen. In 2018 heeft GS het Actieplan Weidevogels vastgesteld waarin onze ambities zijn opgenomen en uitgewerkt.

Om de structurele achteruitgang van weidevogels in Nederland te stoppen loopt er een landelijk intensiveringstraject met hieraan gekoppelde extra budgetten. Voor het agrarisch gebied in Utrecht is in de periode 2019 t/m 2021 1,1 mln. euro extra rijksbudget beschikbaar gesteld voor aanvullend agrarisch weidevogelbeheer. Dat is ingezet met de volgende prioritering: meer zwaar beheer in het kerngebied, meer deelname in het kerngebied en in aansluiting op het al bestaande "weidevogelkerngebied" in de categorie "weidevogelrandzone". Daarnaast heeft u 0.6 mln. euro beschikbaar gesteld voor het opknappen van de weidevogelreservaten.

De provinciale weidevogelmonitoring van 2019 heeft in beide categorieën gebieden plaatsgevonden. We verwachten eind april een statenbrief ter informatie naar u te zenden, met daarin de resultaten van de monitoring, de resultaten van het actieplan weidevogels en het traject om ons beleid aan te passen.

SGP:

Vraag 1: Is het mogelijk om meer aan predatiebeheer te doen om te voorkomen dat onze acties op het gebied van weidevogels zinloos blijkt te zijn?

Antwoord 1: Ons weidevogelbeheer is integraal. Een goed predatiebeheer gaat samen met het openhouden van het landschap en een (agrarisch) natuurbeheer waarbij de weidevogels de cyclus van terugkerende vogel tot het succesvol grootbrengen van de jongen, geheel kunnen doorlopen. Ook streven we naar een hoge dichtheid aan weidevogels, zodat kleinere predatoren door de vogels zelf weggejaagd worden. Ook een goed predatiebeheer is bij het weidevogelbeheer noodzakelijk. Afschot van zwarte kraai is vrijgesteld.

Het beheer van de vossenpopulatie wordt gelegitimeerd vanuit de Wet natuurbescherming. De vos is een Beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.15, eerste lid, waarvoor in het gehele land een vrijstelling geldt van het verbod om dieren te doden, verontrusten of hun vaste rust- of verblijfplaats te vernielen. Dit ingeval van mogelijke negatieve effecten op bodembroeders en weidevogels, mogelijke schade aan sierpluimvee en bedrijfsmatig gehouden pluimvee

De landelijke vrijstelling ex artikel 3.15, eerste lid, Wnb. wordt toegepast voor zover dit noodzakelijk en effectief is ter bescherming van de belangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de wet, kan aanvullend ontheffing verleend worden voor situaties waar de landelijke vrijstelling niet op ziet. Indien noodzakelijk kan besloten worden tot het verlenen van een ontheffing om beheer en schadebestrijding mogelijk te maken in velden kleiner dan 40 ha.

Overigens stelt u in uw vraag dat de acties voor weidevogelbeheer zinloos zouden zijn. Onze perceptie is anders. De recente telling van weidevogels in Utrecht toont een toename in bepaalde gebieden. Daarnaast is er een lichte toename van het aantal paar weidevogels in de reservaten. U wordt hierover geïnformeerd in de statenbrief die eind april naar u wordt gestuurd (zie ook het voorgaande antwoord op vraag 3 GroenLinks).

Vraag 2: Wij zien in het beheerplan nog te veel focus op het verwerven van nieuwe natuur. Is alle bestaande natuur al op orde? Waarom investeren we niet in wat we hebben en gaan we pas verder met verwerven als het bestaande er goed bij ligt?

Antwoord 2: Wij doen beiden, het verwerven en inrichten van gronden nieuwe natuur, zoals is afgesproken in het Akkoord van Utrecht. Daarnaast investeert de provincie in inrichting en beheer van natuurterreinen met de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) om de natuur in de betreffende terreinen op een hoger niveau te brengen. Met deze regeling kan de kwaliteit van natuurgrond verbeterd worden. Ook kunnen investeringsmaatregelen uitgevoerd worden voor functieverandering van landbouw naar natuur.

Wij hebben verder het reguliere contact met terreinbeheerders en de agrarische collectieven geïntensiveerd. Inmiddels zijn dit jaarlijks terugkerende goede gesprekken, inclusief veldbezoeken geworden. Het doel is terreinbeheerders te adviseren over hun natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer waar nodig. Daarbij wordt ook een vinger aan de pols te houden wanneer het beheer niet goed gaat.

Verder wordt er de laatste jaren actief ingezet op het controleren in het veld of de natuurbeheercontracten op de juiste wijze worden uitgevoerd. Bij het niet juist uitvoeren van het natuurbeheer wordt eerst geprobeerd via overleg de uitvoering aan te passen en op niveau te krijgen. Incidenteel zijn er financiële sancties opgelegd door terugvordering van beheergelden. Ook vindt er controle plaats op de uitgevoerde natuurmaatregelen in het kader van de SKNL. Ook weer in incidentele gevallen vindt er, bij niet juist uitgevoerde beheer- en inrichtingsmaatregelen teugbetaling plaats. Ook kan het voorkomen dat er een oplossing wordt gezocht met natuurcompensatie.

Vraag 3: Wij zien in het beheerplan nog te weinig de verbinding tussen natuur en landbouw. Er wordt opnieuw vanuit gegaan dat natuur pas volwaardige natuur is als het specifiek als natuurgebied wordt aangemerkt en beheerd. Vanuit een nieuwe visie zou wat ons betreft meer winst te behalen zijn op thema's als biodiversiteit.

Antwoord 3: Met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming (Wnb) is de provincie verantwoordelijk geworden voor behoud en herstel van de biodiversiteit. Natuurlijk is het reguliere (agrarisch) natuurbeheer gericht op het behouden van biodiversiteit maar aanvullend daarop richten we ons daarbij op de volgende punten:

Actieve soortenbescherming

In 2017 is gestart met het vormgeven van de uitvoering van het actief soortenbeleid. Het biodiversiteitsoverleg is opgezet. Daarin zijn onze uitvoeringpartners, zoals terreinbeherende organisaties en gemeenten, vertegenwoordigd. Er zijn pilots uitgevoerd en opdrachten voor onderzoeks- en uitvoeringsprojecten verleend. Uiteindelijk is er voor de uitvoering van het actief soortenbeleid de nieuwe Uitvoeringsverordening subsidie biodiversiteit (Usb) gemaakt en de bestaande Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) aangepast.

Passieve soortenbescherming:

Deze nieuwe provinciale taak betreft de bevoegdheid tot het geven van vrijstellingen en ontheffingen van de verbodsbepalingen uit de Wnb die dienen tot de bescherming van dier- en plantensoorten. Reden tot het verlenen van ontheffing of vrijstelling is onder meer ruimtelijke ontwikkeling waarbij beschermde soorten in het geding zijn. De wet biedt de mogelijkheid om behalve ontheffingen voor individuele gevallen ook gebiedsontheffingen te verlenen. Een gebiedsontheffing in het belang van flora en fauna, kan verleend worden als er een plan aan ten grondslag ligt waaruit blijkt dat de staat van instandhouding van de beschermde soorten die in het geding zijn, verbetert: een soortenmanagementplan (SMP). In de stedelijke gebieden stimuleert de provincie gemeenten om in te zetten op SMP's. Zo wordt de balans gevonden tussen potentieel negatieve ontwikkelingen en de passieve en actieve bescherming van de soorten.

Bestrijding van invasieve exoten

De bestrijding van invasieve exoten van de Europese Exotenverordening is sinds 1 januari 2018 een nieuwe wettelijke taak voor de provincies. Met de overdracht van de verantwoordelijkheid hebben de provincies de coördinerende rol gekregen voor het treffen van maatregelen ter bestrijding en beheersing van invasieve exoten, als de biodiversiteit in het geding is.

Natuurvriendelijk bermbeheer

Wij gaan in 2020, zoals is opgenomen in het coalitieakkoord, het provinciale natuurvriendelijke bermbeheer verder vormgeven in de nieuwe beheerbestekken die voor 2020- 2026 worden afgegeven. In de Lopikerwaard hebben wij vorig jaar informatieve (veld) bijeenkomsten georganiseerd over het maaibeheer voor diverse wegen- en terreinbeheerders. We zetten deze succesvolle (veld) bijeenkomsten door in 2020 en willen dat samen met Landschap Erfgoed Utrecht (LEU) verder uitbouwen naar andere delen van de provincie Utrecht.